

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مرکز پیرتیز حوزہ پای عیون ان

موضوع: ابعاد و مسائل مربوط به سقط جنین

استاد راهنما: خانم سمیہ شریفی

اعضای گروہ:

کیمیا عباسی

کبری مطاعی

زہرا زارعی

ریحانہ موحد

اسلام آباد غرب ، کرمانشاہ

سال ۱۴۰۳، دی ماه

عنوان:

ابعاد و مسائل مربوط به سقط جنین

چکیده:

امروزه سقط جنین به یکی از چالشی ترین مسائل حوزه حقوق زن و خانواده تبدیل گردیده که ناشی از تحولات جامعه است. سقط جنین یعنی پایان دادن بارداری. سقط جنین موضوعی پیچیده است که دارای ابعاد مختلف فقهی، حقوقی و اخلاقی است که از هر بعد نیازمند بررسی مستقل است. هدف از نگارش مقاله، آگاهی افراد جامعه از پیامدهای منفی آن است تا با رویکردی تربیتی، خانواده را به سمت ریشه کنی این معضل پیش ببریم. این کار با روش توصیفی- تحلیلی- استنادی به سامان رسیده است. نتایج نشان داد موجودیت انسان با انعقاد نطفه شروع می شود. بنابراین تلف کردن آن تلف کردن مرحله ای از انسانیت است که در مسیر فعلیت و بروز هویت او قرار گرفته است، زیرا سقط یک جنین، نابودی یک نسل است. در فقه اسلامی، فقها سقط جنین را گناه میدانند. اما در فقه و قانون شرط سقط جنین، سلامت و حرج مادر است.

کلید واژه:

سقط جنین ، زن و خانواده ، نسل ، پیامدهای منفی

مقدمه:

سقط جنین از گذشته جزو مسائل چالش برانگیز در جامعه بوده است. سقط به صورت خاتمه یافتن خود به خود یا القایی حاملگی، قبل از رسیدن جنین به قابلیت حیات تعریف می شود. در اسلام اعتقاد بر این است که جنین بعد از ۱۲۰ روز بارداری (در ۴ ماهگی) با دمیده شدن روح به جسم دارای روح انسانی می گردد و سقط بعد از آن مرحله غیر مجاز تلقی می گردد. چون مفهوم نفس محترمه به جنین نسبت داده شده است تا در صورت جواز احکام سقط جنین، آن را قتل نفس بنامیم و بر اساس تمام آیات و روایات قتل انسان محسوب می شود و دیه دارد.

هدف از این پژوهش تحلیلی- توصیفی، بررسی ابعاد و مسائل مربوط به سقط جنین از منظر فقه، قانون، پزشکی و اخلاق می باشد. مزیت این مقاله نسبت به مقالات دیگر تاثیر آن بر افزایش سطح آگاهی افراد نسبت به پیامدها و تبعات و مشکلات روحی- روانی و جسمی ناشی از سقط جنین است که باعث پیشگیری از سقط بی رویه جنین که امری عینی و مشهود است، می شود. امید است با افزایش سطح آگاهی جامعه دیگر شاهد سقط جنین بی گناه نباشیم. حکم سقط جنین را در مفروضات زیر بررسی میکنیم:

۱. در فرضی که یقین به مردن جنین وجود دارد؟

۲. موردی که بقای جنین مستوجب مرگ مادر شود؟

۳. موردی که جنین نامشروع باشد؟

۴. موردی که جنین ناقص الخلقه باشد؟

برای آشنایی بیشتر با موضوع، چند نمونه از پژوهش هایی که در این راستا انجام گرفته به اختصار توضیح می دهیم:

۱. مقاله بررسی سقط جنین از دیدگاه فقه جزایی و مدنی با نگاهی به ابعاد اجتماعی موضوع، محمد رضا کوه میشی،

مشهد، سال چاپ ۱۴۰۲، محل انتشار: چهاردهمین کنفرانس ملی حقوق، علوم اجتماعی و روانشناسی و مشاوره که

نویسنده در مقاله به بررسی مسئله نکات فقهی و موارد مندرج در قانون مجازات پرداخته است.

۲. مقاله سقط جنین، فقه، قانون یا اخلاق، پروانه یوسفی، بندر عباس، سال ۱۴۰۰، محل انتشار: سومین کنگره

پژوهشی دانشجویان که نویسنده در این مقاله راجب به زوایای سیاسی و حقوقی و عمدتاً اخلاقی سقط جنین

پرداخته است.

برخی از محصولات آرایشی و بهداشتی ممکن است از ترکیباتی استفاده کنند که به طور غیر مستقیم با تحقیقات روی سلول های بنیادی مرتبط است. با این حال، استفاده مستقیم از سلول های جنینی در محصولات آرایشی عموماً نادر است، و بسیاری از برندها از ترکیبات گیاهی یا مصنوعی برای ایجاد محصولات خود استفاده می کنند.

لازم به ذکر است که استفاده از جنین های سقط شده در این زمینه ها به طور گسترده ای تحت نظارت های اخلاقی و قانونی قرار دارد و بسیاری از کشورها قوانین سخت گیرانه ای در این زمینه دارند. همچنین، این موضوع همیشه با بحث های اخلاقی و اجتماعی همراه است که باید با دقت مورد بررسی قرار بگیرد. (سید مجتبی عزیزی، درآمدی بر علوم انسانی اسلام)

نتیجه گیری:

در نتیجه این مقاله که به بررسی عوارض و معضلات ناشی از سقط جنین در ابعاد مختلف و بررسی آن در جوامع باستانی گوناگون پرداخته است، می توان به این موضوع پی برد که جنین موجودی است محترم و دارای حق حیات انسانی که نابودی آن بدون عذر موجه غیر اخلاقی و خلاف حقوق بشر است.

در واقع این عمل معنای تلف کردن مرحله ای از انسانیت محسوب می شود زیرا نابودی یک نسل را به دنبال دارد شاید به همین دلیل باشد که اجماع فقها در فقه اسلامی به طور مشخص سقط جنین را گناه و ممنوع دانسته اند، جز در مواقع و شرایطی مانند زمانی که تداوم حیات جنین در رحم مادر موجب تهدید جان مادر باشد. در حقیقت می توان اینگونه بیان داشت که سقط جنین پیش از آنکه یک مسئله پزشکی یا قانونی باشد، دارای ریشه های فرهنگی و اجتماعی است و در دنیای امروز که آمار سقط تا این حد افزایش داشته یکی از علت های اصلی آن تغییر در ارزش ها و باور های فرهنگی درباره خانواده و اعتقادات شرعی و باور های شخصی به مادرانگی و مسئولیت های والدینی است.

بنابراین با توجه به بررسی های مختلف، برای جلوگیری از سقط بی رویه و ریشه کن کردن این معضل نیاز است که مسئولین مربوطه آموزش ها و کارهای فرهنگی و اجتماعی گوناگونی را در سطح جامعه، علی الخصوص مدارس و دانشگاه انجام داده تا سطح آگاهی و اعتقادی مردم افزایش یافته که در نتیجه ی آن امید است دیگر شاهد سقط بی رویه ی جنین در سطح جامعه نباشیم.

منابع و مواخذ:

*قرآن کریم

کتاب ها:

۱. بابویه قمی، محمد بن علی (معروف به شیخ صدوق)، سال ۱۳۱۴، کتاب من لا یحضر الفقیه، مصحح: علی اکبر غفاری ، جلد ۴، محل انتشار: قم - دفتر انتشارات وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه ، بی تا
۲. حسینی سیستانی، سید علی، سال ۱۳۹۸، کتاب توضیح المسائل جامع، انتشارات: قلم آذین رضا، بی تا
۳. خامنه ای، سید علی، سال ۱۳۹۳، رساله آموزشی احکام و مسائل شرعی، انتشارات: دفتر حفظ و نشر آثار آیت الله خامنه ای، مسئله ۷۹ - ۷۸ - ۷۷
۳. کتاب قانون، تبصره ماده ۳۰۶ قانون اساسی
۴. _____ ماده ۵۶ قانون اساسی
۵. _____ ماده ۶۲۲ قانون مجازات اسلامی
۶. _____ ماده ۷۱۶ قانون مجازات اسلامی سقط جنین
۷. _____ ماده ۱۳۱۲ قانون مدنی سقط جنین
۸. کلینی، الکافی، سال ۱۳۶۳، محل نشر: قم، دارالحديث، جلد ۵، صفحه ۳۳۶
۹. _____ الکافی، سال ۱۳۶۳، محل نشر: قم ، دارالحديث، جلد ۷، صفحه ۳۴۴
۱۰. مکارم شیرازی، ناصر، سال ۱۳۹۸، رساله توضیح المسائل ، انتشارات: قدس، بی تا

مقالات:

۱۱. آخوند شوشتری، سکینه، حسینی، امیر، بی تا، مقاله سقط جنین از دیدگاه اسلام و سایر ادیان، بی جا،
۱۲. آقایی، مجتبی، سال ۱۳۸۴، مقاله سقط جنین و دین زرتشت، بی جا، بی تا
۱۳. اختری، الهام، سال ۱۳۹۵، مقاله دلایل سقط جنین، نشریه زنان و مامایی و نازایی ایران، بی تا

۱۴. _____، سال ۱۳۹۴، مقاله سقط جنین از ایران باستان تا ایران امروز، نشریه زنان و نازایی، بی تا
۱۵. اسلامی، حسن، سال ۱۳۸۴، مقاله باروری و مسائل آن، نشریه باروری و ناباروری شماره ۴، بی تا
۱۶. _____، مجله رهیافت های اخلاقی به سقط جنین، بی جا، بی تا
۱۷. افشار، نازنین، سال ۱۴۰۳-۱۴۰۲، مجله دکترتو (آشنایی با عوارض و خطرات سقط جنین)، بی جا، بی تا
۱۸. الهی یکتا، زهرا، سال ۱۴۰۱، مقاله بارداری بخش روش های سقط جنین، بی جا، بی تا
۱۹. انصاری، قدرت الله، احکام و حقوق کودکان در اسلام، بی جا، جلد اول (بخش سقط جنین)، صفحه ۲۰۷
۲۰. بلالی، اسماعیل، سال ۱۳۸۲، زنان و پیامد های سقط جنین، آسیب شناسی سقط جنین (بخش آسیب های روحی - روانی سقط جنین)، بی جا، بی تا
۲۱. بیگ محمدی، آمنه، پزشک قانونی، بررسی مقاله سقط جنین و ابعاد قانونی آن، بی جا، بی تا
۲۲. پور جواد، منیژه، نمازی، حسین، سال ۱۳۹۰، مقاله بررسی حکم سقط جنین از دیدگاه فقه و مذاهب اسلامی، بی جا، بی تا
۲۳. جمشیدی، فاطمه، آل بویه، علیرضا، مقاله بررسی و نقد دیدگاه پیتز سینگر درباره اخلاقی بودن سقط جنین، بی جا، بی تا
۲۴. سرایی، حسن، روشن شمال، پگاه، سال ۱۳۹۱، مقاله سنجش عوامل اجتماعی موثر بر نگرش زنان باردار بر سقط جنین، بی جا، بی تا
۲۵. سلیمانی، حسین، سال ۱۳۸۴، مقاله سقط جنین در یهودیت، نشریه باروری و ناباروری، بی تا
۲۶. شکور، مهسا و دیگران، سال ۱۳۹۲، مقاله ابعاد اخلاقی سقط جنین در آموزش پزشکی، نشریه اخلاق و تاریخ پزشکی شماره ۵، بی تا
۲۷. شمس الدینی، حبیب الله، نقد ادله اخلاقی و دانشمندان غربی در توجیه سقط جنین در بارداری ناشی از تجاوز به عنف از منظر اخلاق اسلامی، نشریه معرفت اخلاقی، بی تا
۲۸. شهبازی، شیرین، سال ۱۳۸۶، مقاله فرآیند تصمیم گیری برای سقط غیر قانونی، بی جا، صفحه ۳۵۲ تا ۳۶۵
۲۹. شهیمیری، فریده، سال ۱۳۹۸، سقط جنین از منظر فمینیسم و اسلام، بی جا، بی تا
۳۰. عزیزی، مجتبی، خندان، علی اصغر، مجله لیبرالیسم (فلسفه اجتماعی سقط جنین)، بی جا، بی تا

۳۱. _____، مجله درآمدی بر علوم انسانی اسلام، بی جا، بی تا

۳۲. قربانی، فتح الله، بررسی مجله زنان و بارداری و نازایی ایران، بی جا، بی تا

۳۳. قمر، معصومه، مجله انواع سقط جنین، بی جا، چاپ اول، بی تا

۳۴. قنبری، عاطفه، روانپزشک، سال ۱۳۹۱، مجله عوارض سقط جنین، بی جا، بی تا

۳۵. منتظری، سارا، سال ۱۴۰۱، مجله سلامت و پزشکی بخش ارتباط بین سقط جنین و عوارض روانی، بی جا، بی تا

۳۶. موسوی بجنوردی، محمد، مقاله اندیشه های حقوقی، بی جا، جلد اول حقوق خانواده، چاپ اول، بی تا

۳۷. _____، مجله قضایی و حقوقی دادگستری، بی جا، چاپ اول، بی تا

۳۸. نجاتی، سیمین، روشن شمال، پگاه، سال ۱۳۹۳، مقاله سنجش عوامل اجتماعی موثر بر نگرش زنان نسبت به سقط، بی جا، صفحه ۱۶۴ تا ۱۸۴

۳۹. ولی، مریم، پزشک قانونی، سال ۱۳۹۶، مجله بررسی مولفه های عوارض جسمی و روانی سقط جنین، نشریه مرکز تحقیقات سازمان پزشکی قانونی، بی تا

۴۰. یزدان شناس، پریرسا، سال ۱۴۰۲، مجله علت سقط جنین، بی جا، بی تا